

Бататгал хичээл

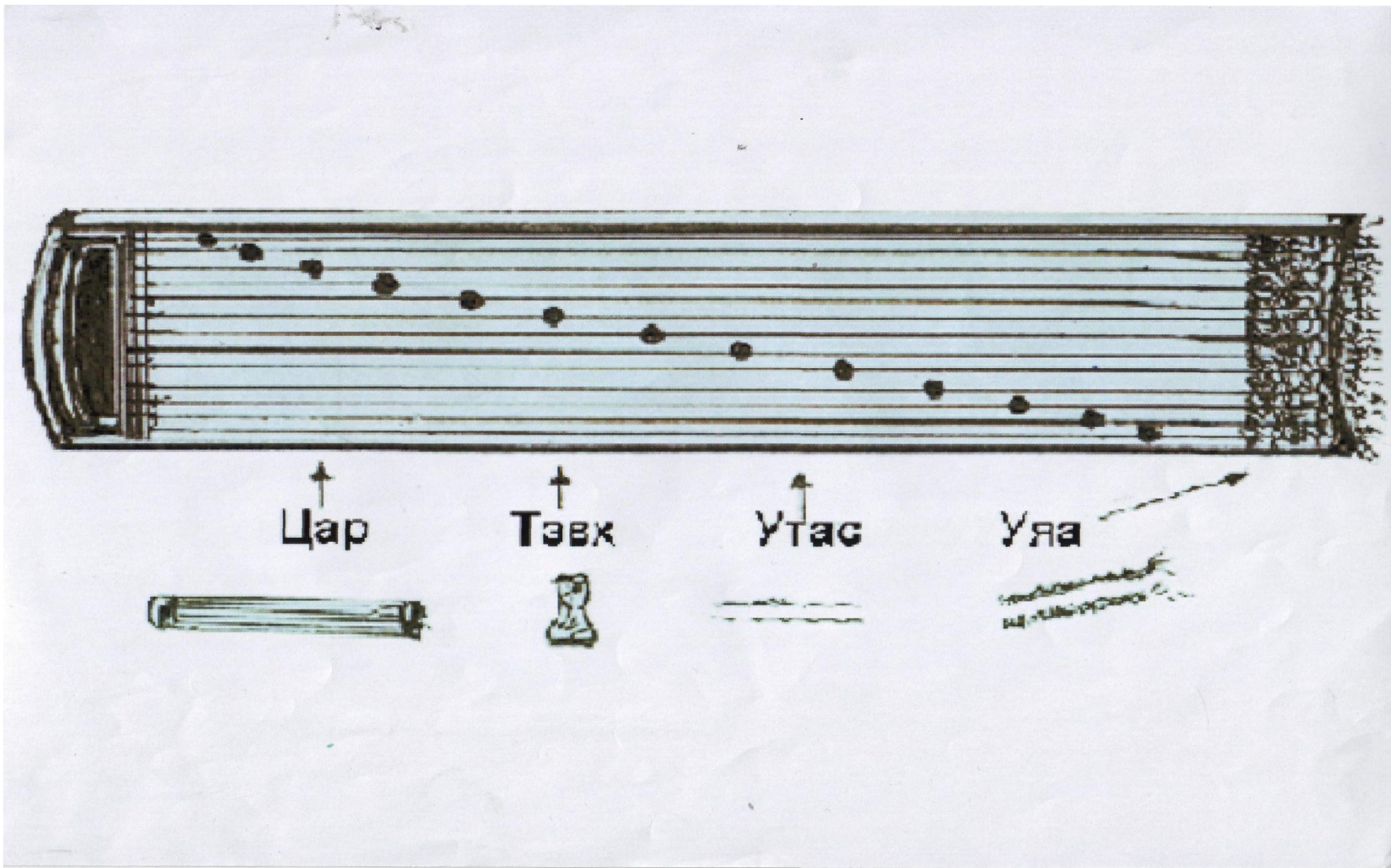
- Хөгжмөө сонсоод төрсөн сэтгэгдлээ дүрсэлж зурагаар илэрхийлээрэй.
- Ямар хөгжмийн зэмсгээр хөгжимдөж байна вэ?

Бататгал хичээл

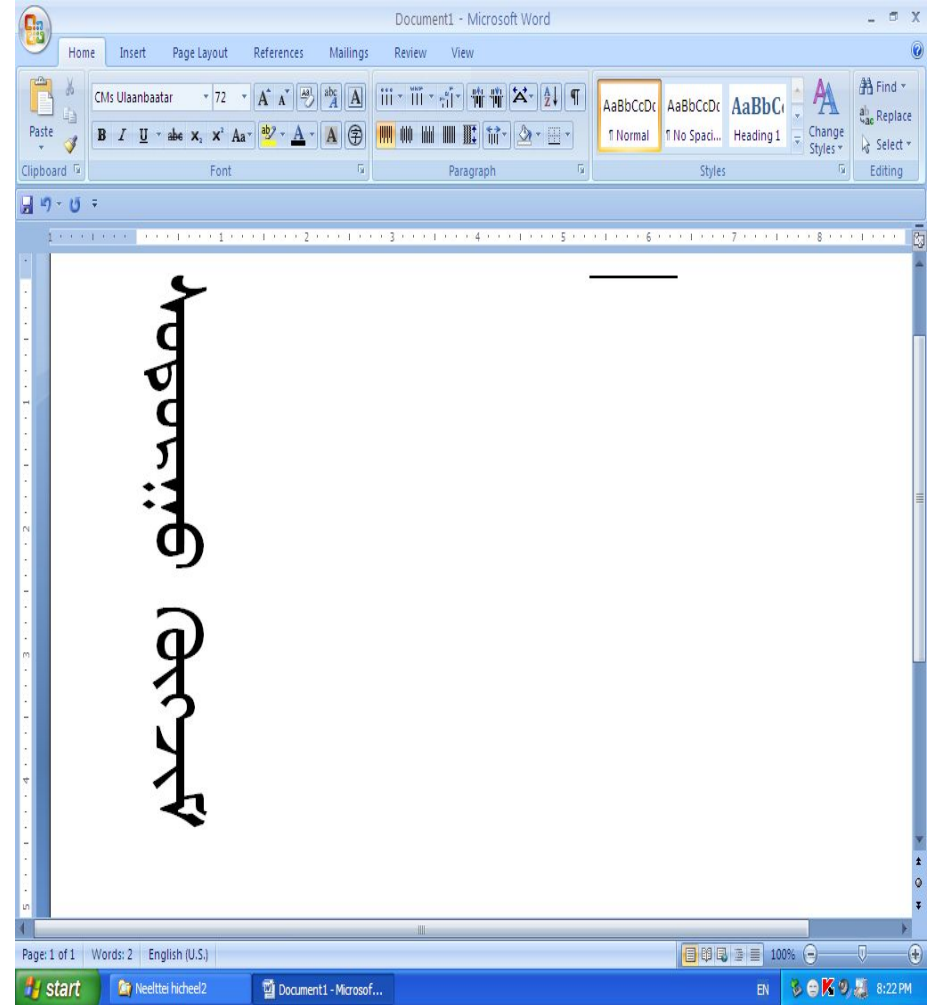
YouTube - ??? ???? - ????? ???? flv

Бататгал хичээл

Тэр юу вэ?

Зандан модон
нуруутай
Загал могойн
арьстай.

ШИНЭ ХИЧЭЭЛ

Шударга хөгжим

- Шударгаар хөгжимдөхөд нэг гар үргэлж чавхдасыг дарж шударгалах тул шударга гэж нэрлэжээ.
- 15-р зууны үед Тогоонтөмөр хааны ордонд хэрэглэж байсан Пи-па гэж нэрлэгддэг байжээ.

Бүтэц

- Бага , дунд, их гарын гэж 3 янз байдаг.
- Дээд тэвх, чавхдас, чих, толгой, иш, цар, цохиур, товч, доод тэвх гэсэн бүтэцтэй.

Бүтэц

- Дээд тэвх нь: Чавхдасыг их биеийг хөндийрүүлэх үүрэгтэй.
- Чавхдас нь: Авиа үүсгэх үүрэгтэй.
- Чих нь: Чавхдасыг хөглөх үүрэгтэй.
- Толгой нь: Чангалуур буюу чихийг тогтоох үүрэгтэй.
- Иш нь: Хатуу модоор хийгддэг, шударч гулсахад тохиромжтой.
- Цар нь: Царны 2 талыг могойн арьсаар ширлэдэг нь дуу дамжуулах үүрэгтэй.
- Товч нь: Ишийг холхиулахгүй байх үүрэгтэй.
- Доод тэвх нь: Хулсаар хийдэг өндөр нь 8 мм, өргөн нь 2,5 см

Хөглөгөө

- Шударга хөгжим нь 3 чавхдастай бөгөөд нарийнаас нь эхлэн 1,2,3 гэж дугаарлана.
- 1-р утас нь соль нотоор, 2-р утсыг ре, 3-р утсыг соль нотоор тус тус хөглөдөг.
- Шударга хөгжмийн нот бичигдсэнээсээ октав доор дуугардаг тул түүний хамгийн бүдүүн авиа нь их октавын соль нот юм.

Багтаамж

- Бага октавын соль нотноос 3 октавын соль нот хүртэл дуугарах хүчин чадалтай.
- Шударга хөгжим нь ардын, зохиолын, сонгодог бүтээлийн алинтай нь ч гоцлол, цөөхүүл, найрал хөгжмийн бүрэлдэхүүнтэй хамсран тоглогдох боломжтой, сэргэлэн цоглог өнгө аястай ХӨГЖИМ ЮМ.

Сонсох хөгжим

- Нэр...?
- Хөгжмийн зэмсэг..?
- Аялгууны шинж төрх?
- Аялгууны хүч?
- Аялгууны хурд?
- Өнгө будаг?

Унаган жороо / шударгын гоцлол/

Shanznii gotzlol Unagan joroo.mp3

Дүрслэл

Дүрслэл

Дүрслэл

Шинэ дуу

Шүлэг Д.Хүү

Аялгуу С.Батболд

Мөнх тэнгэрийн орон

Moderato (♩ = c. 108)

Ал-тан га-дас од Зу-лайд гя-лал-заж
Зүг чи-гийг тод-руулж Ая-лах дэл-хийг уяал-сан
Ми-ний эх о-рон Мөнх тэн-гэ-рийн Мон-гол
Мөнх тэнгэ-рийн Мон-гол Ми-ний эх о-рон

1. Алтан гадас од
Зулайд гялалзаж
Зүг чигийг тодруулж
Аялах дэлхийг уяалсан
Түрлэг:
Миний эх орон
Мөнх тэнгэрийн Монгол
Мөнх тэнгэрийн Монгол
Миний эх орон
2. Долоон бурхан од
Тэнгэрт анивчиж
Од гаригийн заадлаар
Орчлон дэлхийг гийгүүлсэн
Түрлэг:
3. Цэлмэг тэнгэрийн доор
Сүрэг мал нь бэлчиж
Сүүн цацлаа өргөөд
Хүж дэлхийг уяраасан
Түрлэг:

Шинэ дуу

Дүгнэлт

- Шударга хөгжмийн тухай.
- Бүтэц зохион байгуулалт.
- Хөг хөглөгөө.
- Багтаамж.
- Хөгжмийн дүрслэл.

**Ардын хөгжмийн зэмсэг
“Шударга”**

**Хамрах хүрээ: БЗД. 84-р
сургууль**

9в анги

Хичээлд Оролцох журам

- Хичээлд идэвхтэй оролцох
- Найз нөхөд, багшаа хүндэтгэх
- Найрсаг байх
- Сэдвийн хүрээнд чөлөөтэй
харилцан ярилцах
- Бие биенээ сонсох
- Багаар хамтран ажиллах

Зорилго:

**Ардын хөгжмийн зэмсэгт
зориулсан бүтээлийг
шударга хөгжмийн зэмсгээр
дамжуулан таньж мэдэн,
сонсож ялгасан.**

Зорилт:

- **K1: Ардын хөгжмийн зэмсэг болох шударга хөгжмийн тухай мэдэх.**
- **K2: Шударга хөгжмийн зэмсгийг мэдсэнээр гоцлолд зориулсан уран бүтээлээс сонсох.**
- **K3: Шударга хөгжмийн зэмсгийн бүтэц зохион байгуулалт, хөг хөглөгөө, багтаамжийг нэрлэж, ялгаж чаддаг болох.**
- **K4: Хөгжмийн уран бүтээлийг ойлгосноор ардын хөгжмийн урлагийн баялаг өв сан үнэт зүйлсийг хүндлэх, бишрэх**

Гэрийн даалгавар

Үгийн сүлжээ

The crossword puzzle grid consists of the following words:

- 1. **Хүрээ** (Horizontal, 8 letters)
- 2. **Хүрээ** (Vertical, 4 letters)
- 3. **Хүрээ** (Horizontal, 5 letters)
- 4. **Хүрээ** (Vertical, 4 letters)
- 5. **Хүрээ** (Horizontal, 5 letters)
- 6. **Хүрээ** (Horizontal, 5 letters)

The grid contains the following letters:

- Row 1: Х, ү, р, э, э, Х, ү, р, э
- Row 2: Х, ү, р, э
- Row 3: Х, ү, р, э, э, Б, э
- Row 4: Х, ү, р, э, а, э
- Row 5: Х, ү, р, э, я, э, э, э
- Row 6: Х, ү, р, э, н, э, э, э
- Row 7: Х, ү, р, э, х, э
- Row 8: Х, ү, р, э, у, э
- Row 9: Х, ү, р, э, у, э
- Row 10: Х, ү, р, э, р, э

Illustrations include a flute and an open book with pencils.

Гэрийн даалгавар

- info@mon-ensemble.mn

хаягаар сонирхолтой
мэдээ мэдээллийг олж
аваарай.

Гэрийн даалгавар

- “Унаган жороо”
шударгын гоцлол хэн
гэдэг хөгжмийн
зохиолчийн бүтээл вэ?

Баярлалаа хүүхдүүд ээ